Hukuk Bölümü 2013/431 E. , 2013/1069 K.

- **SIGORTALI ARAÇ IÇIN ARAÇ SAHIBINE ÖDEMEDE BULUNAN SIGORTA ŞIRKETINCE, ZARARIN GIDERILMESI ISTEMIYLE IDARE ALEYHINE AÇILAN DAVANIN, ADLİ YARGI YERİNDE ÇÖZÜMLENMESI GEREKTIĞI**
  - UYUŞMAZLIK MAHKEMESİNİN KURULUŞ VE İŞLEYİŞİ HAKKINDA KANUN (2247) Madde 19

"İçtihat Metni"

Davacı : E. Sigorta A.Ş.

Vekili : Av.A.M.

Davalı : Alaşehir Belediyesi Başkanlığı

Vekilleri : Av. N.B.D., Av.R.K.G.

O L A Y : Davacı şirket vekili dava dilekçesinde, müvekkili sigorta şirketine sigortalı bulunan 34……. plaka sayılı aracın, 24/04/2011 tarihinde Alaşehir ilçesinde, Ahmet Işık Caddesi üzerinden Sekine Evren Caddesi istikametine seyri sırasında, Kuvayi Milliye Caddesine geldiği esnada belediyenin yol çalışmasından dolayı cadde üzerinde kazmış olduğu çukura aracın ön kısmının düşmesi sonucu maddi hasarlı trafik kazası meydana geldiğini; araçtaki hasarın sigorta eksperi tarafından belirlendiğini ve meydana gelen hasar bedelinin sigortalıya ödendiğini; davalı İdareye başvuru yapıldığını, sorumluluklarında bulunan bölgedeki kazı sonucu oluşan çukur sebebiyle meydana gelen hasarın ödenmesinin istenildiğini, ödeme yapılmadığı için işbu davanın açıldığını ifade ederek; 2.470,00TL rücuen tazminat alacağının, ödeme tarihi olan 16/05/2011 tarihinden itibaren işleyecek yasal faizi ile birlikte tahsiline karar verilmesi istemiyle, 20.10.2011 tarihinde idari yargı yerinde dava açmıştır.

MANİSA İDARE MAHKEMESİ: 4.11.2011 gün ve E:2011/2221, K:2011/2014 sayı ile, davanın; maddi hasarlı trafik kazası nedeniyle ortaya çıkan rücu alacağının yasal faiziyle birlikte tazmini istemiyle açıldığı; 2918 sayılı Karayolları Trafik Kanunu'nun 6099 sayılı Kanunla değişik 110. maddesinde "İşleteni veya sahibi Devlet ve diğer kamu kuruluşları olan araçların sebebiyet verdiği zararlara ilişkin olanları dâhil, bu Kanundan doğan sorumluluk davaları adli yargıda görülür. Zarar görenin kamu görevlisi olması, bu fıkra hükmünün uygulanmasını önlemez. Hemzemin geçitte meydana gelen tren-trafik kazalarında da bu Kanun hükümleri uygulanır. / Motorlu araç kazalarından dolayı hukuki sorumluluğa ilişkin davalar, sigortacının merkez veya şubesinin veya sigorta sözleşmesini yapan acentenin bulunduğu yer mahkemelerinden birinde açılabileceği gibi kazanın vuku bulduğu yer mahkemesinde de açılabilir' hükmünün yer aldığı; dosyanın incelenmesinden; maddi hasarlı trafik kazası nedeniyle davacı tarafından rücu alacağının tahsili amacıyla sorumlu kabul edilen davalı idareye karşı bakılmakta olan davanın açıldığının anlaşıldığı; bu duruma göre, yukarıda yer verilen açık hüküm gereği, bu tür davalara bakma görevinin yer yönünden yetkili adli yargı mahkemelerine ait olduğu gerekçesiyle; davanın 2577 sayılı Kanun'un 15/1-a maddesi uyarınca GÖREV YÖNÜNDEN REDDİNE karar vermiş, yapılan itiraz Manisa Bölge İdare Mahkemesince reddedilerek karar onanmış ve karar kesinleşmiştir.

Davacı vekili, bu kez aynı istemle 28.06.2012 tarihinde adli yargı yerinde dava açmıştır.

ALAŞEHİR 1.ASLİYE HUKUK MAHKEMESİ: 23.11.2012 gün ve E:2012/220 sayı ile, dava dilekçesinin özetine yer verdikten sonra; davalı vekili tarafından sunulan cevap dilekçesinde özetle; Belediyelerin kamu tüzel kişileri olup, görmekle yükümlü bulundukları kamu hizmetleri sırasında verdikleri iddia olunan zararlardan dolayı sorumluluklarının özel hukuk hükümlerine tabi olmadığını, kamu tüzel kişilerinin, yasa tarafından kendilerine verilen görev ve yetkileri kullanırken oluşan zararların niteliği itibariyle hizmet kusurundan kaynaklanmakta olup, bu zararların tazmini amacıyla anılan idarelere karşı hizmet kusurlarına dayanılarak idari yargılama usulü hakkındaki kanunun 2. maddesi hükmü uyarınca, idari yargı yerinde tam yargı davası ikame edilmesi gerektiğini, açılmış olan davanın esasa girilmeden usulden reddedilmesi gerektiği, 18.07.1996 tarihli ilçe trafik komisyonu kararına göre kazanın meydana geldiği caddenin tek yön olduğu ve kaza yapan aracın ters istikamette ilerlediğini, davayı kabul etmediklerini, bu nedenlerle haksız olarak açılan davanın reddine karar verilmesini talep ettikleri; tüm dosya kapsamı birlikte incelenip değerlendirildiğinde; davanın, 6762 Sayılı Türk Ticaret Kanunun 1301/1. maddesinden kaynaklanan rucüen tazminat istemine ilişkin bulunduğu, Yargıtay 17. Hukuk Dairesinin 24.01.2011 tarih 2010/4458 Esas 2011/323 Karar sayılı ilamında "Belediyeler kamu tüzel kişileri olup, görmekte yükümlü bulundukları kamu hizmetleri sırasında verdikleri iddia olunan zararlardan dolayı sorumlulukları Özel Hukuk hükümlerine tabi değildir. Kamu tüzel kişilerinin yasalar tarafından kendilerine verilen görev ve yetkileri kullanırken oluşan zararlar niteliği itibariyle hizmet kusurundan kaynaklanmakta olup, bu zararların tazmini amacıyla anılan idarelere karşı hizmet kusurlarına dayanılarak idari Yargılama Usulü Hakkındaki Kanunun 2. maddesi hükmü uyarınca idari Yargı yerinde tam yargı davası ikame edilmesi gerekmektedir" denildiği; somut olayda, davalı belediye aleyhine hizmet kusuruna dayanılarak dava açıldığından Adli Yargının yargı yolu bakımından görevsiz olduğu, İdari Yargılama Usülü hakkındaki Kanunun 2. Maddesi hükmü uyarınca davanın İdari Yargı yerinde çözümlenmesi gerektiği nazara alınarak 2247 Sayılı Uyuşmazlık Mahkemesi Kuruluş ve İşleyişi hakkındaki Kanunun 19. Maddesi gereğince görevli Yargı yerinin belirlenmesi için Uyuşmazlık Mahkemesine başvurulmasına ve davanın incelenmesinin Uyuşmazlık Mahkemesinin karar vermesine kadar ertelenmesine karar vermiştir.

İNCELEME VE GEREKÇE:

Uyuşmazlık Mahkemesi Hukuk Bölümü'nün, Serdar ÖZGÜLDÜR'ün Başkanlığında, Üyeler: Mustafa AYSAL, Eyüp Sabri BAYDAR, Sıddık YILDIZ, Nurdane TOPUZ, Sedat ÇELENLİOĞLU ve Ayhan AKARSU'nun katılımlarıyla yapılan 1.7.2013 günlü toplantısında:

I-İLK İNCELEME:Dosya üzerinde 2247 sayılı Yasa'nın 27. maddesi uyarınca yapılan incelemeye göre;

Asliye Hukuk Mahkemesince, adli yargı dosyası ile birlikte idari yargı dosyası da gönderilmek suretiyle 2247 sayılı Yasa'nın 19. maddesinde öngörülen şekilde başvurulduğu ve usule ilişkin herhangi bir noksanlık bulunmadığı anlaşıldığından, adli ve idari yargı yerleri arasında doğan görev uyuşmazlığının esasının incelenmesine oy birliği ile karar verildi.

II-ESASIN İNCELENMESİ: Raportör-Hakim Taşkın ÇELİK'in, davanın çözümünde adli yargının görevli olduğu yolundaki raporu ile dosyadaki belgeler okunduktan; ilgili Başsavcılarca görevlendirilen Yargıtay Cumhuriyet Savcısı Mehmet BAYHAN ile Danıştay Savcısı M.Ali GÜMÜŞ'ün adli yargının görevli olduğu yolundaki sözlü açıklamaları da dinlendikten sonra GEREĞİ GÖRÜŞÜLÜP DÜŞÜNÜLDÜ:

Dava, sigortalı aracın uğradığı hasarı ödeyen sigorta şirketinin, zararın idarece giderilmesi isteminden ibaret bulunan bir rücuen tazminat davasıdır.

2918 sayılı Karayolları Trafik Kanununun 1. maddesinde, Kanunun amacının Karayollarında can ve mal güvenliği yönünden trafik

düzenini sağlayacak ve trafik güvenliğini ilgilendiren tüm konularda alınacak önlemleri belirlemek olduğu; "Kapsam" başlıklı 2. maddesinde, bu Kanunun trafikle ilgili kuralları, şartları, hak ve yükümlülükleri bunların uygulamasını ve denetlenmesini ilgili kuruluşları ve bunların görev, yetki ve sorumluluk, çalışma usulleri ile diğer hükümleri kapsadığı ve bu kanunun Karayollarında uygulanacağı; 10. maddesinde, yapım ve bakımdan sorumlu olduğu yolları trafik düzeni ve güvenliğini sağlayacak durumda bulundurmanın, gerekli görülen kavşaklara ve yerlere trafik ışıklı işaretleri, işaret levhaları koymak ve yer işaretlemeleri yapmanın Belediye Trafik birimlerinin görev ve yetkileri arasında olduğu belirtilmiştir.

Öte yandan 2918 sayılı Yasanın 19.1.2011 günlü Resmi Gazetede yayımlanarak yürürlüğe giren 6099 sayılı Yasanın 14. maddesiyle değişik 110. maddesinde "İşleteni veya sahibi Devlet ve diğer kamu kuruluşları olan araçların sebebiyet verdiği zararlara ilişkin olanları dahil, bu Kanundan doğan sorumluluk davaları, adli yargıda görülür. Zarar görenin kamu görevlisi olması, bu fıkra hükmünün uygulanmasını önlemez. Hemzemin geçitte meydana gelen tren-trafik kazalarında da bu Kanun hükümleri uygulanır.

Motorlu araç kazalarından dolayı hukuki sorumluluğa ilişkin davalar, sigortacının merkez veya şubesinin veya sigorta sözleşmesini yapan acentenin bulunduğu yer mahkemelerinden birinde açılabileceği gibi kazanın vuku bulduğu yer mahkemesinde de açılabilir"; Geçici 21. maddesinde de "Bu Kanunun 110 uncu maddesinin birinci fıkrasının göreve ilişkin hükmü, yürürlüğe girdiği tarihten önce idari yargıda ve Askeri Yüksek İdare Mahkemesinde açılmış bulunan davalara uygulanmaz" denilmiştir.

Dosyanın incelenmesinden, Davacı sigorta şirketi tarafından sigorta edilen aracın, Alaşehir ilçesinde, Ahmet Işık Caddesi üzerinden Sekine Evren Caddesi istikametine seyri sırasında, Kuvayi Milliye Caddesine geldiği esnada belediyenin yol çalışmasından dolayı cadde üzerinde kazmış olduğu çukura aracın ön kısmının düşmesi sonucu hasara uğradığı; bu nedenle Şirket tarafından araç sahibine 2.470,00TL TL hasar bedelinin ödendiği; davanın ise ödenen hasar bedelinin faiziyle birlikte tazmini istemiyle açılmış olduğu anlaşılmaktadır.

Belediye aleyhine idare mahkemesinde açılan başka bir tazminat talepli tam yargı davasında, İdare Mahkemesi 2918 sayılı Yasanın 110.maddesinin 1.fıkrasının birinci ve ikinci cümlelerinin Anayasaya aykırı olduğu kanısına varmış, İdare Mahkemesinin bu iki cümlenin iptali istemiyle yaptığı başvuruyu inceleyen Anayasa Mahkemesi 8.12.2011 gün ve E:2011/124, K:2011/160 sayı ve 8.11.2012 gün ve E:2012/118, K:2012/170 sayılı aynı içerikli iki kararı ile; "2918 sayılı Karayolları Trafik Kanunu'nun 110. maddesinin birinci fıkrasında, bu Kanun'dan doğan sorumluluk davalarının adli yargıda görüleceği öngörülmektedir. İtiraz başvurusunda bulunan mahkeme ise idare mahkemesi olup davaya bakmakta görevli ve yetkili mahkeme değildir.

Başvurunun Mahkeme'nin yetkisizliği nedeniyle reddi gerekir." kararına varmıştır.

Bu durumda, 2918 sayılı Yasanın 19.1.2011 tarihinde yürürlüğe giren 110. maddesi ile Anayasa Mahkemesi'nin benzer bir konuda İdare Mahkemesi'nin davaya bakmakla görevli bulunmadığı yolundaki kararları gözetildiğinde, bahsi geçen Kanun maddesinin Karayollarında, can ve mal güvenliği yönünden trafik düzeninin sağlanarak trafik güvenliğini ilgilendiren tüm konularda alınacak önlemleri kapsadığı ve Kanunun, trafikle ilgili kuralları, şartları, hak ve yükümlülükleri, bunların uygulanmasını ve denetlenmesini, ilgili kuruluşları ve bunların görev yetki ve sorumlulukları ile, çalışma usullerini kapsadığı, dolayısıyla oluşan trafik kazası nedeniyle açılacak sorumluluk davalarının görüm ve çözümünde adli yargının görevli olduğu; meydana gelen zararın tazmini istemiyle açılan bu davanın da adli yargı yerinde çözümlenmesi gerektiği sonucuna varılmıştır.

Açıklanan nedenlerle, Alaşehir 1.Asliye Hukuk Mahkemesince yapılan başvurunun reddi gerekmiştir.

SONUÇ : Davanın çözümünde ADLİ YARGININ görevli olduğuna, bu nedenle, Alaşehir 1.Asliye Hukuk Mahkemesi'nin BAŞVURUSUNUN REDDİNE, 1.7.2013 gününde Üye Eyüp Sabri BAYDAR'ın KARŞI OYU VE OY ÇOKLUĞU İLE KESİN OLARAK karar verildi.

KARŞI OY

Davalı Belediyenin Karayolunun yapım, bakım ve korunmasındaki ihmali sonucu meydana gelen kazada, davacının uğradığı maddi zararın tazmini istemi ile İdari Yargıda dava açılmış,

Yargılama sonucunda "2918 sayılı yasadan doğan sorumluluk davalarında Adli Yargının görevli olduğu" gerekçesi ile dava dilekçesinin yargı yolu yönünden reddine karar verilmiş,

Kararın kesinleşmesi üzerine bu kez davacı vekili aynı istekle Adli Yargıda dava ikame etmiş,

Adli Yargıda yargılama sırasında "uyuşmazlığın idarenin Hizmet Kusurundan kaynaklandığı, İdari Yargının görev alanında bulunduğu" gerekçesiyle 2247 sayılı yasanın 19. maddesi gereğince görevli Yargı yerinin belirlenmesi için dosya Uyuşmazlık Mahkemesine gönderilmiştir.

Yüksek Mahkemece yapılan inceleme sonucunda "2918 Sayılı Yasa'nın 110.maddesi hükümleri gözetildiğinde davanın Adli Yargıda çözümlenmesi gerektiği" düşüncesi ile Adli Yargının görevli olduğuna, karar verilerek Adli Yargı İlk Derece Mahkemesinin başvurusunun reddine karar verilmiştir.

Sayın çoğunluğun uyuşmazlıkta Adli Yargıyı görevli kabul eden düşüncesine iştirak edilmesi mümkün değildir.

Zira;

Davada, davalı Belediyenin Karayolunun yapım, bakım ve korunmasındaki ihmali sonucu zarara neden olan kazanın meydana geldiği iddia edilmektedir.

2918 Sayılı KTK'nm lO.md. "Belediyelerin yapım ve bakımından sorumlu olduğu yolları, trafik düzen ve güvenliğini sağlayacak durumda bulundurmak, Karayolu yapısında ve üzerinde yapılacak çalışmalarda gerekli tedbirleri almakla görevli" olduğuna işaret edilmiş,

TC Anayasası'nın 125/son md. "idarenin kendi eylem ve işlemlerinden doğan zararı ödemekle yükümlü olduğu" kurala bağlanmış,

2577 Sayılı İYUK 2/1-b md. "idari eylem ve işlemlerden dolayı kişisel haklan ihlal edilenler tarafından açılan tam yargı davaları, idari dava çeşitleri arasında" sayılmıştır.

Bu durumda belediye sınırları içindeki yolun yapım, bakım ve onaranının yapılmadığı nedeniyle doğan zararın tazmininin amaçlanmış olması karşısında, idarenin görevinde olan kamu hizmetini yürüttüğü esnada kişilere verdiği zararın ödetilmesine

yönelik bulunan uyuşmazlık konusu davanın, olayda kamu hizmetinin usulüne ve hukuka uygun olarak yürütülüp yürütülmediğinin, hizmet kusuru veya idarenin sorumluluğunu gerektiren bir husus olup olmadığının tespitinde esas alınan idare hukuku kurallarına ve 2577 Sayılı İYUK 2/1-b md. sayılan tam yargı davasında görüm ve çözümünde idari yargı yerleri görevli bulunmaktadır.

Sayın çoğunluk, Karayolunun yapım, bakım ve korunmasındaki ihmalden doğan zararda Adli Yargıyı görevli kabul eden görüşünde hukuki dayanak olarak 2918 Sayılı KTK 110/1 md. hükümlerini esas almıştır.

11.01.2011 gün 6099 Sayılı Yasa'nın 14. maddesi ile 2918 Sayılı KTK 110. maddesine eklenen 1 .fıkra ile "işleteni veya sahibi devlet ve diğer kamu kuruluşları olan araçların sebebiyet verdiği zararlara ilişkin olanları dahil bu kanımdan doğan sorumluluk davaları Adli Yargıda görülür..." hükmü getirilmiştir.

Sayın çoğunluk görüşünün aksine eldeki uyuşmazlık anılan yasa hükmü kapsamında kalmamaktadır.

Çünkü, 2918 Sayılı KTK 85.maddesinde açıkça belirtildiği gibi yasa motorlu araçların işletilmesinden doğan zararlar nedeniyle işletenin hukuki sorumluluğunu düzenlemektedir.

Yasa hükmünde geçen bu kanundan ve Adli Yargıda görülmesi gereken sorumluluk davaları, 2918 Sayılı Yasa'nm 85.maddesinde düzenlenen motorlu araçların işletilmesi nedeniyle verilen zararlardan dolayı araç işletenin hukuki sorumluluğuna ilişkin davalardır.

Yasa değişikliğinden önce kamu araçlarının işletilmesi nedeniyle verilen zararlardan dolayı kamu idaresinin sorumluluğunun hangi yargı kolunda görüm ve çözümü konusunda yasada bir düzenleme bulunmadığından İdari ve Adli Yargı organları arasında çıkan görev uyuşmazlıklarını sonlandırmak üzere sözü geçen yasa hükmü getirilmek suretiyle kamu araçlarının verdiği zararlar nedeniyle işletenin sorumluluğunda 2918 Sayılı Yasa'nm amacına uygun olarak Adli Yargıda görüm ve çözüm esası benimsenmiştir.

Açıklanan gerekçelerle uyuşmazlıkta idari yargı görevli olup, benzer ihtilaflarda da idari yargının görevli olduğu Yargıtay 4, 11, 17 Hukuk Dairelerinin istikrarlı kararlarıyla İçtihad edildiği gibi Danıştay kararlarında da uyuşmazlıkta İdari Yargının görevli olduğu benimsenmiştir. (Danıştay 10. Daire E 2011/11522, K 2012/5347 sayı vs.)

Somut uyuşmazlıkta davanın Karayolunun yapım, bakım ve korunmasındaki idarenin hizmet kusuruna dayanmasına,

2918 Sayılı Yasa'nm 110/1 md. motorlu araçların işletilmesinden doğan zararlardan dolayı işletenini hukuki sorumluluğunun Adli Yargıda görüm ve çözümünü düzenleme altına almasına,

Somut uyuşmazlığın anılan yasa hükmü kapsamında bulunmamasına,

Kamu hizmetinin usulüne ve hukuka uygun olarak yürütülüp yürütülmediğinin hizmet kusuru veya idarenin sorumluluğunu gerektiren bir husus olup olmadığının tespitinde, 2577 Sayılı İYUK 2/1-b md. sayılan tam yargı davasında görüm ve çözümünde İdari Yargının görevli olmasına göre,

Adli Yargı İlk Derece Mahkemesinin başvurusunun kabulü ile uyuşmazlıkta İdari Yargının görevli olduğuna karar verilmesi gerekirken yazılı şekilde uyuşmazlıkta Adli Yargıyı görevli kabul eden sayın çoğunluğun görüşüne katılamıyorum.

Karşı Oy

Eyüp Sabri BAYDAR